

Rakennetaan vahvempaa varautumiskykyä ruoka-alalle

Ruoka on välttämättömyyshyödyke, jonka saatavuus on turvattava kaikissa oloissa. Siksi ruoka-alan toimintaedellytykset on tunnistettava osana kansallista varautumista, huoltovarmuutta ja kokonaisturvallisuutta. Varautumisessa on huomioitava ruuan koko arvoketju: alkutuotanto, elintarviketeollisuus, kauppa, logistiikka, julkiset ruokapalvelut ja kuluttajat.

Kotimaisen ruoka-alan arvostusta on parannettava ja alan merkitys yhteiskunnan toimivuudelle tehtävä näkyväksi. Ruuan saatavuus, turvallisuus ja kohtuullinen hinta ovat yhteiskunnan hyvinvoinnin perusedellytyksiä.

Elintarvikeyritykset ratkaisevat käytännössä monia häiriötilanteiden ongelmia. Siksi varautumisen on perustuttava yritysten toimintakyvyn vahvistamiseen. Kun yrityksillä on normaalioloissa kannattavuutta, investointikykyä, osaamista ja joustoa, ne pystyvät ylläpitämään ruokahuoltoa myös kriiseissä.

Elintarvikeyritysten toiminta edellyttää varmaa sähkön ja veden saantia, toimivia tietoliikenneyhteyksiä sekä kunnossa olevia väyliä. Ruoka-alan kriittisille toiminnoille on turvattava tarvittaessa ensisijaisuus sähkön, veden, kuljetusten ja muiden

välttämättömien palveluiden häiriö- ja pulatilanteissa.

Kotimaisen eläin- ja kasvipärisen raaka-aineen saatavuus sekä alkutuotannon jatkuvuus ovat elintarviketeollisuuden toiminnan perusta. Myös elintarvikemarkkinoiden hyvä toimivuus, vastuullinen kaupankäynti ja kestävät julkiset hankinnat vahvistavat huoltovarmuutta.

Suomalainen ruoka-ala on riippuvainen muun muassa kansainvälisistä tuotantopanoksista, kuljetuksista, osajista, ohjelmistoista, teknologias- ta, viennistä ja tuonnista. Tavaroiden, palveluiden, osajien ja tiedon vapaa liikkuvuus on turvattava myös poikkeuksellisissa tilanteissa.

Kiertotalouden ratkaisut, sivuvirtojen hyödyntäminen ja resurssitehokkuus parantavat alan omavaraisuutta ja vähentävät riippuvuutta tuontipanoista. Ne tukevat sekä huoltovarmuutta että kestävyys siirtymää.

EU:n varautumissääntelyn lisääntyminen voi olla osittain päällekkäistä tai jopa ristiriitaista Suomen oman varautumisperinteen kanssa. Suomen omaa järjestelmää on kyettävä kehittämään sen rinnalla.

Ruoka-alan varautumiskyky vahvistuu, kun

- Luodaan yhteinen näkemys siitä, mitkä toiminnot ovat yhteiskunnallisesti kriittisiä. Tämän näkemyksen on ohjattava läpi linjan strategioita, luvitusta, lainsäädäntöä ja ensisijaisuutta (esimerkiksi sähkön ja veden jakelu)
- Priorisoidaan elintarvikeyritykset veden- ja sähkönjakelun häiriö- ja pulatilanteissa niin, että toiminnan jatkuvuus ja ruuan huoltovarmuus turvataan.
- Pidetään huolta logistiikasta ylläpitämällä ja kehittämällä väyliä maataloilta tehtaiden kautta kuluttajille saakka.

- Turvataan kansainväliset yhteydet kaikissa oloissa kehittämällä liikenne- ja tietoliikenneyhteyksiä. Elintarviketeollisuus tarvitsee kansainvälisiä kuljetuksia, osajia, ulkomaisia tuotantopanoksia, ohjelmistoja sekä vientiä ja tuontia myös häiriötilanteissa.
- Varmistetaan ennakoitava ja kilpailukykyinen toimintaympäristö kannattavalle kasvulle ja elintarvikeviennille. Normaaliolojen kyvykkyys ja kapasiteetti ratkaisevat ruokia ja juomia valmistavien yritysten toimintakyvyn myös vakavissa häiriöissä.
- Turvataan kotimaisen raaka-aineen saatavuus. Maatalouden toimintaedellytykset ovat ruokahuollon perusta.
- Vältetään liiallista viranomaisohjausta. Varautumisen pitää tukea yritysten omaa ratkaisukykyä ja joustavuutta, ei kaventaa sitä.
- Varmistetaan elintarvikemarkkinoiden hyvä toimivuus ja vastuullinen kaupankäynti seuraamalla uudistetun elintarvikemarkkinalain vaikutuksia.
- Hyödynnetään julkisia hankintoja huoltovarmuuden vahvistamiseen hankkimalla kotimaasta ja jakamalla hankintoja pienempiin osiin.
- Lisätään kiertotaloutta ja sivuvirtojen hyödyntämistä ravinteiden, energian ja polttoaineiden omavaraisuuden vahvistamiseksi.
- Varmistetaan, että Suomi saa tulevaisuudessakin kehittää omaa varautumisjärjestelmäänsä ja sääntöjoustoja omista kansallisista lähtökohdistaan.

Lisätietoja:

Valmiuspäällikkö Eero Alaluusua, puh. 050 326 7888, eero.alaluusua@etl.fi

Yhteiskuntasuhdejohtaja Jukka Ihanus, puh. 050 463 9929, jukka.ihanus@etl.fi

Elintarviketeollisuusliitto ry

www.etl.fi